

«Χρεωστῶ νὰ ὁμολογήσω ὅτι κατὰ τὴν τριετίαν, καθ' ἣν διαχειρίζομαι τοκίζων πρὸς 8% τὰ εἰς ἐμὲ ἐμπιστευθέντα κεφάλαια τοῦ Φιλέλλη-νος Ἰπλότου κ. Ἐυνάρδου, ἐπληρώθην πάντοτε τακτικώτατα καὶ ἐνίοτε πρὸ τῆς προθεσμίας, καὶ ὅτι δὲν ἔκαμα κανὲν διαμαρτυρικόν· ἄς λάβουν τοῦτο ὡς παράδειγμα οἱ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος κεφαλαιοῦχοι διὰ νὰ μὴ ὑποπτευθοῦν ὅτι θέλουν διακινδυνεύσει τὰ χρήματά των εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων.

«Κηρύττων τοῦτο πρὸς τὸ Κοινὸν ὀφείλω συγχρόνως νὰ ἐκθέσω καὶ τὸ ἕξις πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς προσβληθείσης τιμῆς μου. Εἰς τὴν πρὸς τὸν κ. Ἐυνάρδον ἐπιστολὴν τοῦ κ. Γρῆν, δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸν ἀριθμὸν 807 τῆς ἐφημερίδος «Ἀθηνᾶς», περιέχονται ἐκφράσεις τινὲς τείνουσαι νὰ ἐμπνεύσουν τὴν ὑποψίαν ὅτι οἱ διαχειριζόμενοι τὰ χρήματα τοῦ κ. Ἐυνάρδου λαμβάνουν πλαγίως προσθήκην τόκου ἐπέκεινα τοῦ παρὰ τοῦ κ. Ἐυνάρδου προσδιορισθέντος πρὸς 8%· ἐπειδὴ λοιπὸν διαχειριστῆς τῶν χρημάτων τοῦ κ. Ἐυνάρδου εἶμαι ἐγώ, κηρύττω πανδήμως ὅτι ποτὲ δὲν ἔλαβον τόκον οὔτε λεπτὸν ἐπέκεινα τῶν 8% καὶ προσφέρω ἀμοιβὴν τριῶν χιλιάδων δραχμῶν εἰς πάντα ὅστις ἠθελεν ἀποδείξει ὅτι ἔλαβόν ποτε, ἔστω καὶ εἰς μίαν μόνον περίστασιν τόκον ἐπέκεινα τῶν 8%».

Κατὰ τὴν 13 Νοεμβρίου 1841, ἡμερομηνίαν ἣτις δέον νὰ θεωρῆται ὡς σταθμὸς τῆς οικονομικῆς ζωῆς τῆς χώρας, συνήλθον οἱ μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μέτοχοι ¹ εἰς προκαταρκτικὴν Συνέλευσιν παρόντων τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου Ἀττικῆς συνοδευομένου ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, τῶν Ὑπουργῶν, τῶν Συμβούλων τῆς Ἐπικρατείας ² ὅπως κανονίσωσι τὰ τῆς ἐπικειμένης ἐνάρξεως τῆς λειτουργίας τῆς Τραπεζῆς. Μεταξὺ ἄλλων ἡ Συνέλευσις ἐκείνη τῆς ὁποίας αἱ ἐργασίαι διήρκεσαν μέχρι τέλους 1841 ἐξέλεξε παμψηφεί Διευθυντὴν τὸν Γ. Σταύρου ³. Ἡ ἐκλογὴ αὕτη ὀφείλεται ἐν μέρει καὶ εἰς τὴν ὑπόδειξιν τοῦ Ἐυνάρδου, ὡς ἐμφαίνεται εἰς τὴν ἀπὸ 16/11/1841 ἐκ Beauhieu ἐπιστολὴν του, ἐν τῇ ὁποίᾳ βλέπει τις τὴν μεγίστην ἐπιρροὴν τοῦ Ἐυνάρδου ἐπὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἀποδεχομένης ἀπροκαλύπτως τὸν διορισμὸν τοῦ Γ. Σταύρου εἰς τὴν θέσιν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς:

¹) Κ. Βράνης δι' 150 μετ., Ἑλλ. Κυβέρνησις διὰ 1000, Ἐυνάρδος, Γ. Σταύρου, ὁ Βασιλεὺς τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκος διὰ 200, οἱ ἀδελφοὶ Ρότσχιλδ διὰ 100, Ν. Ζωσιμᾶς διὰ 250. Κατὰ τὴν συνέλευσιν ταύτην ὁ Γ. Σταύρου ἦτο ἀντιπρόσωπος τοῦ Ἐυνάρδου καὶ Ἀδελφῶν Ρότσχιλδ.

²) Περὶ τῆς τελευτῆς τῆς πρώτης αὐτῆς συνεδριάσεως βλέπε ἐφημερίδα «Αἰὼν» 16 Νοεμβρίου 1841.

³) Εἰς ἐνδειξιν εὐγνωμοσύνης ἡ Συνέλευσις αὕτη ἐξέλεξεν ἐπίτιμον Διευθυντὴν τὸν Ἐυνάρδον καὶ Ν. Ζωσιμᾶν, ὑποδιευθυντὴν δὲ τὸν Κ. Βράνην (Ι. Βαλαωρίτης Ἱστορία τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, τόμ. 1 σελίς 10).

«Βλέπω μὲ εὐχαρίστησιν, γράφει ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ ὁ Ἐυνάρδος, ὅτι εὐρίσκεσθε εἰς φιλικὰς σχέσεις μὲ ὄλους τοὺς Ὑπουργοὺς καὶ μὲ τὸν >κ. Τισσαμενόν¹. Οἱ κύριοι οὗτοι καὶ οἱ τρεῖς μοὶ ἔγραψαν σχετικά εἰς λίαν «φιλικὰς ἐπιστολάς, καὶ πάντες ὁμιλοῦν ἄριστα περὶ ὑμῶν καὶ αἰσθάνον- >ται τὴν ἀνάγκην νὰ σᾶς ἴδουν Διευθυντὴν τῆς Τραπεζῆς».

Μὴ λησμονῶμεν πρᾶγματι ὅτι ὁ Ἐυνάρδος ἀνέκαθεν προώριζε τὸν Γ. Σταύρου εἰς τὴν θέσιν τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Εἰς προηγουμένην ἤδη τῆς ἀνωτέρω ἐπιστολῆς ἀπὸ 25 Ὀκτωβρ. 1841 γράφει πρὸς τὸν Γ. Σταύρου:

— «Ἐχῶ πλήρη ἐμπιστοσύνην εἰς ὑμᾶς, σᾶς θεωρῶ ὡς τὸν ἀπα- >ραιήτητον ἄνθρωπον ὅστις πρέπει νὰ χρησιμεύσῃ εἰς τὴν πρώτην γραμ- >μὴν εἰς τὴν Τράπεζαν»².

Χάριν μάλιστα τῆς θέσεως ταύτης ὁ Ἐυνάρδος ἦλθεν εἰς διαφωνίαν μὲ τὸν Ράιτ, καὶ διέρρηξε τὴν μετὰ τούτου συνεργασίαν. Ὑποδεικνύων τοῦτον ὁ Ἐυνάρδος ἐγνώριζεν ὅτι μόνον διὰ τῆς ἰσχυρᾶς θελήσεως τοῦ Γεωργ. Σταύρου θὰ ἐθρυσματίζοντο αἱ ἀντιδράσεις, θὰ ἐξουδετεροῦντο αἱ ἀντιγνώμιαί, θὰ ἠμβλύνοντο αἱ ραδιουργαί, θὰ ὑπεχώρουν τὰ κομμα- τικὰ πάθη καὶ θὰ ἐξετέλει ἡ Τράπεζα τὸν προορισμὸν τῆς.

Τῇ 1 Ἰουλίου 1842 δημοσιεύεται ὁ 1ος Ἰσολογισμὸς τῆς Ἐθν. Τρα- πέζης, ἡ δὲ πρὸς ἔγκρισιν τούτου συνελθοῦσα Γεν. Συνέλευσις ἐξέλεξε καὶ τὸ πρῶτον Διοικητικὸν Συμβούλιον τῆς Τραπεζῆς, τοῦ Γ. Σταύρου ἐκλεγέντος Προέδρου τούτου διὰ ψήφων 123, τοῦ ἑτέρου ὑποψηφίου Θεοδώρου Ράλλη λαβόντος μόνον τρεῖς ψήφους.

Τὸ 1843 ὁ Γ. Σταύρου ἐκλέγεται Διευθυντὴς τῆς Τραπεζῆς διὰ μίαν ἑπταετίαν.

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Γεν. Συνελεύσεως τῶν Μετόχων τῆς 9ης Φεβρουαρίου 1849 προτάσει τῆς Κυβερνήσεως ἐκλέγεται ἰσόβιος Διευ- θυντὴς. Κατὰ τὴν αὐτὴν ὡσαύτως συνεδρίασιν προτάσει τοῦ Ι. Σού- τσου ὀνομάζεται «Διοικητὴς» (Gouverneur) κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Τραπεζῆς τῆς Γαλλίας³.

••

Ἀναλαμβάνων τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἐθν. Τραπεζῆς ὁ Γ. Σταύρου οὐδόλως ἐλησμόνει ὅτι εἶχε νὰ παλαίσῃ ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἀκόμη κατὰ διαφορῶν στοιχείων, καὶ ν' ἀντεπεξέλθῃ κατ' ἀναριθμήτων δυσχερειῶν

¹) Διευθυντὴς τῆς ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Γραμματείας, Ἡπειρώτης τὴν καταγωγὴν.

²) Ἐπετηρὶς Χρηματιστηρίου Ἀθηνῶν 1926 σελὶς 71 δημοσιεύεται ὁλόκληρος ἡ ἐπιστολή.

³) Ι. Βαλαωρίτου, τόμ. Ι σελὶς 25.

προερχομένων ἐκ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως τοῦ νέου κράτους, ἐκ τῶν ἀδιακόπων ἀπασχολήσεων ἐξωτερικῆς προελεύσεως, ἐκ τῆς ἀτελοῦς εἰσέτι νομοθεσίας, ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἰθαγενῶν κεφαλαίων καὶ ἐκ τῆς οἰκονομικῶς καθυστερημένης κοινωνίας. Κατὰ τὰς συζητήσεις οὕτω τοῦ 1824 διὰ τὸν Κανονισμόν τῆς Τραπεζῆς ἢ ὅπως ἔλεγον τότε «τὸν νόμον τοῦ Καταστήματος», τὸν ὁποῖον μετὰ σχετικῆς ἐκθέσεως ὑπέβαλεν εἰς τὴν Συνέλευσιν ὁ Διευθυντὴς τῆς Τραπεζῆς Γεώργ. Σταύρου¹, ὁ ἀγὼν ἦτο δριμύτατος διεξαγόμενος διὰ παντὸς εἶδους πολεμικῆς κωλυσιεργίας, διαμαρτυριῶν τοῦ τύπου καὶ κατηγοριῶν ἐπὶ ὀλιγωρίᾳ τῆς Διευθύνσεως. Ἡ περὶ τὸν Γ. Σταύρου ὁμὰς ἐκαλεῖτο ὑπὸ μερ²ος τοῦ τύπου, πρωτοστατούσης τῆς ἐφημερίδος «ὁ Φίλος τοῦ Λαοῦ»³, ἣτις διετήρησε διαρκῆ πολεμικὴν καὶ ἐπέκρινεν οἰανδήποτε πράξιν τοῦ Γ. Σταύρου καὶ ἀπόφασιν τῆς Γεν. Συνελεύσεως, «σκυλλολόγιον», «συγκείμενον ἀπὸ παρασίτους καὶ ἄλλους ψωμοκόλακας τοῦ κυρίου Γ. Σταύρου».

Δυστυχῶς ὅμως ὁ πρῶτος Διοικητὴς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς δὲν εἶχε νὰ ἀντιμετωπήσῃ μόνον τὰς ἀντιδράσεις τὰς προερχομένας ἀπὸ ἀνακριβῆ καὶ κακόβουλα δημοσιεύματα τοῦ τύπου, δημοσιεύοντος ἰδανικὰς καὶ ἀνυποστάτους εἰδήσεις περὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ Κράτους, ὅτι ἡ Τράπεζα ἀδυνατεῖ νὰ πληρώσῃ τὸ μερίδιον τοῦ κέρδους., ἀλλὰ καὶ τὰς δυσχερείας, ἃς προέβαλλεν εἰς τὰ πρῶτα βήματά της ἢ κρατικὴ μικρολογία.

Εἰς μίαν χώραν, πράγματι, ἡ ὁποία μόλις εἶχεν ἐξέλθῃ τῆς περιόδου τῆς δουλείας, ἡ ὁποία ἐστερεῖτο κεφαλαίων καὶ δὲν εἶχεν ἐξοικειωθῆ μὲ τὰς νεωτέρας οἰκονομικὰς μεθόδους, τὸ τραπεζογραμματίον εἰσεχώρει βραδύτατα εἰς τὴν κυκλοφορίαν. Αἱ κρατικαὶ Οἰκονομικαὶ ὑπηρεσίαι ἀφ' ἑτέρου εἶχον λάβει διαταγὴν νὰ ἀρνῶνται τὴν ἀποδοχὴν ἢ νὰ δυστροποῦν εἰς τὴν λήψιν τοῦ τραπεζογραμματίου. Ἡ ἀστοχία αὕτη τῆς Κυβερνήσεως ἵλθε νὰ διαταράξῃ τὴν γαλήνην τῶν ἐργασιῶν τῆς Τραπεζῆς, ὁ δὲ Γ. Σταύρου δὲν εὔρισκε λόγους νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐκπληξίν του καὶ τοὺς φόβους του διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ μέτρου τούτου³.

¹) Τὸ Καταστατικὸν τοῦτο μετὰ τῶν μεταγενεστέρων τροποποιήσεων καὶ προσθηκῶν εἶναι τὸ καὶ σήμερον διέκον τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος.

²) Ἡ ἐφημερίς αὕτη ἐξεδόθη ὑπὸ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1839 μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1848. Ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ 16 ἐξεδίδετο Ἑλληνιστὶ καὶ Γαλλιστὶ. Ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ 63 μόνον Ἑλληνιστὶ. Ἀπὸ δὲ τοῦ ἀριθμοῦ 219 ὁ τίτλος τῆς ἐφημερίδος ταύτης ἤλλαξε καὶ ἐγένετο «Φίλος τοῦ Λαοῦ τῆς Γ' Σεπτεμβρίου».

³) Τὸ μέτρον τοῦτο ἤρθη κατόπιν ἐπεμβάσεως τοῦ βασιλέως Ὁθωνος, ἡ δὲ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Γραμματεία τῆς Ἐπικρατείας διὰ τῆς ἀπὸ 1 Ἰουνίου 1842 ἐγκυκλίου της διέταξε τὰς ἀρμοδίας ἀρχὰς ὅπως δέχωνται τὰ τραπεζογραμματία εἰς ἀπλᾶς πληρωμὰς καὶ εἰς κίνησιν κεφαλαίων ἐν γένει.

Οί τότε κυβερνῶντες ἀφ' ἑτέρου θεωροῦντες τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ὡς ἀδιαίρετον τμῆμα τοῦ Δημοσίου ταμείου ἠξίουσαν ὅπως αὐτὴ καλύπτῃ τὰς ἐκάστοτε ἀνάγκας αὐτοῦ. Ὁ Γεώρ. Σταύρου ὅμως κρίνων ὅτι ὁ προορισμὸς τοῦ ἰδρύματος εἶναι πολὺ ὑψηλότερος ἀπὸ ὅ,τι τὸν ἐφαντάζοντο οἱ κυβερνῶντες τὴν χώραν, ἐφρόνει ὅτι ἡ Τράπεζα ἔδει νὰ βαδίζῃ μετ' ἐπιφυλάξεως καὶ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς, ἐρχομένη μὲν ἀρωγὸς τοῦ Δημοσίου ταμείου ἐν ἐποχῇ οἰκονομικῆς καχεξίας, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ἐξαντληθῇ αὕτη οἰκονομικῶς καὶ θυσιασθῇ συμπαρασύρουσα εἰς τὴν καταστροφὴν τῆς καὶ τὸ οἰκονομικὸν μέλλον τοῦ ἀρτιγεννήτου Κράτους. Τὰ κεφάλαια τῆς Τραπέζης, ἔλεγεν ὁ Γ. Σταύρου εἰς τὴν ἐκθεσὶν του τῆς 10 Δεκεμβρίου 1842 πρὸς τὴν Γενικὴν Συνέλευσιν, πρέπει νὰ στραφῶσι μᾶλλον πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς γεωργίας τῆς χώρας διότι «ἡ μεγαλειτέρα τοῦ δημοσίου πλούτου πηγὴ εἶναι ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ ἔσεται πολλὰ ἀκόμη ἔτη, τὸ εὐφορον καὶ γόνιμον τῆς ἑλληνικῆς γῆς, ἡ καλλιέργεια τῆς ὁποίας εἶναι ἡ πρώτη καὶ κυριώτερα βιομηχανία. . . ., ἀναπτυσσομένης δὲ τῆς γεωργίας θέλουν πολλαπλασιασθῆ καὶ βελτιωθῆ τὰ προϊόντα τῆς Ἑλλάδος».

Αἱ συκοφαντίαι παντὸς εἴδους ἐξακολουθοῦσι κατὰ τοῦ Γ. Σταύρου. Τὰ πάθη εἶναι τόσον ἐξημμένα καὶ τοιαύτην ἀντίδρασιν προκαλοῦν τὰ διαπλαττόμενα φανταστικὰ γεγονότα τῶν ἀντιπάλων ὥστε ὑπὸ τὰ διαρκῆ ταῦτα πλήγματα τῆς συκοφαντίας καὶ κακοβουλίας διατελῶν οὗτος κινδυνεύει νὰ ἀποσυρθῆ τῆς Διευθύνσεως τῆς Τραπέζης τὸ 1843. Πληροφωρούμενος ὅμως τοῦτο ὁ Ἐυνάρδος τὸν ἐξορκίζει ὅπως μὴ προβῆ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεώς του ταύτης γράφων πρὸς αὐτὸν ὅτι «ἐφ' ὅσον ἡ Πατρίς σας εὑρίσκειται εἰς μίαν θλιβερὰν πολιτικὴν καὶ οἰκονομικὴν κατάστασιν, πρέπει πλέον ἢ ἄλλοτε καὶ χάριν πατριωτισμοῦ νὰ συμπυκνώσωμεν τὰς δυνάμεις καὶ ἐργασθῶμεν διὰ νὰ ἀποτρέψωμεν τὴν θύελλαν»¹.

Ἐν ἧ ὅμως περιπτώσει ἤθελεν ἀποφασίσει νὰ ἀποσυρθῆ τῆς Διευθύνσεως τοῦ Καταστήματος, παρακαλεῖ αὐτὸν «ὅπως διατελῆ τοῦλάχιστον σύμβουλος τῆς Τραπέζης ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν μετόχων», προσθέτων ὅτι θέτει εἰς τὴν διάθεσίν του μέρος τῆς περιουσίας του πρὸς ἴδρυσιν ἐμπορικοῦ οἴκου, «οὗτινος θὰ εἶναι ἀρχηγός, λαμβάνων ὑπὸ τὰς διαταγὰς του πρόσωπα τῆς τελείας ἀρεσκείας του». Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, ἀποστελλομένη ἐκ Παρισίων τῇ 27 Ἰουνίου 1843, εἶναι ἡ πλέον συγκινητικὴ καὶ πλήρης στοργῆς πρὸς τὸν Γεώργιον Σταύρου, ὅστις μὴ διαθέτων κεφάλαια καὶ κινδυνεύων νὰ παραιτηθῆ ἐπιζήλου καὶ ὑψηλῆς θέσεως, εὐρίσκει πλησίον

¹) Ἐπιστολὴ 51η ἐκ Παρισίων 7 Ἰουνίου 1843.

ΠΡΟΤΟΜΗ Γ. ΣΤΑΥΡΟΥ
έν τῇ αὐλῇ τοῦ ἐν Ἰωαννίνοις Ὁρφανοτροφείου

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝΚΑΘΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Ε.γ.Δ της Κ.ε.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

τοῦ Ἐϋνάργου, θέτοντος εἰς τὴν διάθεσίν του μέρος τῆς περιουσίας του, ἐνθάρρουνσιν καὶ ἐλπίδας νέου εὐδοκίμου καὶ ἀνέτου μέλλοντος.

Ὁ Γ. Σταύρου διώκησε τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ἐπὶ 27 συνεχῆ ἔτη. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν σεβόμενοι τὴν μνήμην του ὅτι δὲν κατεδειχθῆ οἰκονομολογικὸν δαιμόνιον. Ἡ δρᾶσίς του ὅμως ἔντιμος, θετικὴ, εἰλικρινής, τυπικὴ, στηριζομένη ἐπὶ πολλαπλῶν διοικητικῶν ἀρετῶν καὶ ἰδιαίτερας τραπεζικῆς ἐμπνεύσεως ἐθεμελίωσαν τὴν Τράπεζαν ἐπὶ γρανιτωδῶν βάσεων. Ὁ Γ. Σταύρου ἐγνώριζε τὸ μυστήριον καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ καταστήματος ἀλώβητα νὰ τηρῆ καὶ τὰ τῶν ιδιωτῶν νὰ περιποιῆται. Παρὰ τὸ προβεδηκῶς τῆς ἡλικίας του οὐδέποτε «ἠσθάνετο ἑαυτὸν ἀπηυδνηκότα καὶ πάντοτε νέα ἐμελέτα σχέδια κοινωφελῶν ἔργων. Τὸ πνεῦμά του προσέκτα νέας δυνάμεις καὶ ὑπὸ νεανικῆς κατείχεται ζωηρότητος ὁσάκις ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ νέον τι καλὸν ὑπὲρ τοῦ ἔθνους. Ἡ ψυχὴ του δὲν ἐδαμάζετο ὑπὸ τῆς ἀδυναμίας τοῦ σώματος»¹.

Παρὰ τῶν ὑπαλλήλων τῆς Τραπεζῆς ἠξίου ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων των μὴ ἐπιτρέπων ἀμέλειαν ἢ ἀδικαιολόγητον ἀπουσίαν. «Πρώτιστος αὐτός, λέγει ὁ Α. Γούδας², διδοὺς τὸ καλὸν πρὸς τοῦτο παράδειγμα, συνήθειαν εἶχε νὰ ἐξυπνᾷ ἑνωρίς, ἀμέσως δὲ ξυριζόμενος ἰδίαις πάντοτε χερσὶ καθ' ἑκάστην καὶ ἐνδυσόμενος, κατήρχετο³ εἰς τὸ γραφεῖον· ἀλλοίμονον δὲ ἂν ἔδλεπέ τινα τῶν ὑπαλλήλων μὴ φθάσαντα ἐγκαίρως εἰς τὴν ἐργασίαν· τὸ μὲν πρῶτον ἐνουθέτει αὐτὸν πατρικῶς· ἔπειτα δ' ἐπέπληττε καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ ἄλλων· ἐν ὑποτροπῇ δὲ καὶ ἐν ἀπελπισίᾳ διορθώσεως ἐλαμβάνοντο καὶ ἕτερα συντελεστικώτερα μέτρα».

Συχνάκις ἐπεσκέπτετο αἰφνιδίως τὰ γραφεῖα ἵνα πεισθῆ ἔξ ἰδίας ἀντιλήψεως περὶ τῆς παρ' ἑκάστου ἐκτελέσεως τοῦ καθήκοντος. Ἔσχε πάντοτε ὡς ἀρχὴν τὴν ἐμφανῆ τιμωρίαν τοῦ ἀμελοῦς προσωπικοῦ καὶ τὴν ἠθικὴν ἱκανοποίησιν καὶ ἐπιβράβευσιν τῶν ἐργατικῶν καὶ ἀξίων τῆς θέσεώς των ὑπαλλήλων.

«Ἡ ποινὴ καὶ ἡ ἀμοιβή, ἔλεγεν, εἶναι τὰ ἰσχυρότερα ἐλατήρια πρὸς σωφρονισμόν καὶ ἐξέγερσιν τῆς φιλοτιμίας τῶν ἀνθρώπων».

«Ἡ οἰκονομία τοῦ χρόνου ἦτο, κατὰ τὸν Γ. Σταύρου, καὶ τοῦ χρυσοῦ πολυτιμότερα καὶ ἡ οἰκονομία εἰς τὰ περιττὰ τὸ ἀσφαλέστερον χρηματικὸν κεφάλαιον ἢ ἐφόδιον τοῦ βίου».

Ἡ διαρκῆς προσπάθειά του ἐστρέφετο πρὸς περιστολὴν πάσης περιττῆς δαπάνης. Ὅταν οὕτω κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς 31 Ἰανουαρίου τοῦ 1868 οἱ μέτοχοι τῆς Τραπεζῆς ἀπεφάσισαν νὰ στέψουν τὸ ἔργον του

¹) Μ. Ρενιέρης: Λόγος ἐπικήδειος εἰς νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν.

²) Βίοι παράλληλοι τῶν ἀνδρῶν τῆς Ἐπαναστάσεως, τόμος 3 σελ. 227.

³) Κατ' ἄκρην ἐντὸς τῆς Τραπεζῆς.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, Παράρτημα Β', (1928).

διὰ τῆς κοπῆς, δαπάνη τῆς Τραπεζῆς, τιμητικοῦ χρυσοῦ μεταλλείου, ὁ Γ. Σταύρου παρεκάλεσε τούτους ὅπως μὴ πραγματοποιηθῇ ἢ τόσον τιμητικὴ αὐτῆ δι' αὐτὸν ἀπόφασις.

Γνωρίζων ὅτι ὁ ἐργαζόμενος εὐσυνειδήτως πρέπει νὰ ἀμείβεται δαψιλῶς, κατέστησεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Τραπεζῆς τὰς μισθοδοσίας τῶν ὑπαλλήλων μεγαλειτέρας τῶν κρατικῶν καὶ ἐπιζηλοτέρας τούτων διὰ τὰ δῶρα, ἅτινα κατὰ τὴν 1ην τοῦ ἔτους ἔδιδεν εἰς ἅπαντας ἀνεξαιρέτως τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Τραπεζῆς «τινὰ μὲν ἐκ τοῦ ταμείου αὐτῆς, καὶ οὐκ ὀλίγα ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου του βαλαντίου» ¹.

«Ἄμα ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως, λέγει ὁ Α. Γούδας ², ἐπέιθετο ὅτι ἅπαντες ὁἱ ὑπάλληλοι ἐπελήφθησαν τῶν ἔργων των καὶ οὐδὲν τούτων ἦτο δυνατόν οὔτε ν' ἀναβληθῇ οὔτε νὰ παραμεληθῇ, ὁ Γεώργιος ἐξήρχετο πεζὸς εἰς περίπατον ἐν τῇ πόλει· ὁ περίπατος δ' οὗτος δὲν ἐγίγνετο ἁπλῶς χάριν διασκεδάσεως ἢ σωματικῆς κινήσεως, ἀλλὰ κυρίως πρὸς μελέτην καὶ σπουδὴν ἀπάσης σχεδὸν τῆς κοινωνίας».

Χαρακτηριστικὸν τῆς περινοίας τοῦ Γ. Σταύρου εἶναι καὶ τὸ ἐξῆς: Μετὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς παραχαράκται ἔθεσαν εἰς κυκλοφορίαν περὶ τὰς 100.000 δραχμῶν πλαστῶν τραπεζογραμμάτων. Ὁ Γ. Σταύρου πρὸς σύλληψιν τῶν παραχαρακτῶν προκηρύσσει ὅπως παρουσιάσωσι καὶ ἀνταλλάξωσι τὰ ἐν κυκλοφορίᾳ τραπεζογραμμάτια διὰ νέων τοιούτων τοῖς μετρητοῖς. Καὶ τὰ μὲν γνήσια ἀντηλλάσσοντο ἀμέσως παρὰ τῆς Τραπεζῆς, διὰ δὲ τὰ κίβδηλα παρεδίδοτο ἀπόδειξις παραλαβῆς εἰς τοὺς παρουσιάζοντας ταῦτα κατόχους. Οὕτω λοιπὸν ἀνεκαλύφθησαν οἱ παραχαράκται καὶ παρεδόθησαν εἰς τὴν δικαιοσύνην. Ἐκαυσε τότε τὰ κίβδηλα ὁ Γ. Σταύρου, ἀποζημιώσας συγχρόνως καὶ ἅπαντας τοὺς ἐν ἀθωότητι λαβόντας ταῦτα ὡς γνήσια λέγων ὅτι «δὲν εἶναι δίκαιον νὰ πάθωσιν ἀθῶοι ἄνθρωποι μόνον διότι δὲν ἠδυνήθησαν νὰ διακρίνωσι τὰ γνήσια ἐκ τῶν κίβδηλων» ³.

Πιστὸς κέρβερὸς τῶν συμφερόντων τῆς Τραπεζῆς ἀρνεῖται εὐγενῶς κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1863 πρὸς ἔξωσιν τοῦ Ὄθωνος ὅπως δεχθῇ τὰς σημαίας ἃς ἔσπευσαν νὰ τῷ πέμψωσιν οἱ πρέσβεις τῶν ξένων δυνάμεων ὅπως ἀναρτήσῃ ταύτας ἐπὶ τοῦ Καταστήματος τῆς Τραπεζῆς πρὸς ἀποφυγὴν τυχόν κινδύνου.

Εἰς τοὺς παροτρύνοντας αὐτὸν κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν φίλους του ὅπως ἀπομακρυνθῇ τοῦ Καταστήματος πρὸς ἀποφυγὴν κινδύνου ἅπαντᾶ ὁ γέρον διιοικητῆς:

¹) Ἄν. Γούδας: Βίοι παράλληλοι τῶν ἀνδρῶν τῆς Ἐπαναστάσεως, Τόμ. 3 σελ. 227.

²) Ἄν. Γούδας: Βίοι παράλληλοι τῶν ἀνδρῶν τῆς Ἐπαναστάσεως, τομ. 3 σελ. 227.

³) Α. Γούδας, ἐνθ' ἀν. σελίς 229.

«Οἱ μέτοχοι μοὶ ἐνεπιστεύθησαν τὴν περιουσίαν των, ἂν ἡ χρεία τὸ »καλέση ἐδῶ θὰ ἀποθάνω» ¹.

Διὰ τῶν ἀνωτέρω προτερημάτων ἐφωδιασμένος ὁ Γ. Σταύρου ἤγαγεν εἰς πέρας ἔργον, ὅπερ ἐκ τῶν μικρῶν καὶ τοῦ χρόνου προϊόντος ἀνεδείχθη ἰσχυρότατον καὶ πλουσιώτατον Τραπεζιτικὸν ἴδρυμα, ὅπερ συνδέσαν ἀναποσπλάστως τὸν βίον αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐθνικῆς κραταιώσεως, προήχθη τὰ μέγιστα πολλαχῶς καὶ πολυτρόπως τὸ Κράτος καὶ τὴν Κοινωνίαν ὠφελήσαν.

* *

Πολιτικῶς ὁ Γ. Σταύρου ἦτο τύπος ἀκραιφνοῦς πατριώτου. Εἰς οὐδεμίαν ἀνήκε πολιτικὴν μερίδα. Οὔτε τοὺς περὶ τὸν Καποδίστριαν εὐρισκὰν ὅλους ἀξιούς τῆς ὑπολήψεώς του, οὔτε ἐπεδοκίμαζεν ἀπάσας τὰς πράξεις τῶν ἀντιπολιτευομένων τὸν μέγαν πολιτικόν. Ὅπως ἦτο ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Κυβερνήτην, τόσον ἐσέβητο τὰς ἀρετάς, τὰς θυσίας καὶ τὸν πατριωτισμὸν τῶν ἐπιφανεστέρων ἐκ τῶν ἀντιπάλων του ἀποδοκιμάζων τὰς παρεκτροπὰς τῶν μὲν, συμβουλευὼν δὲ καὶ ἐξαίρων πάντοτε τὸ ὑπὲρ τῆς πατρίδος αἴσθημα.

Τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ τὸν ψέξωσιν ἀμφότερα τὰ κόμματα.

Οἱ μὲν Κυβερνητικοὶ διὰ τὴν πολλὴν του συμπάθειαν ὑπὲρ τῶν Κουντουριωταίων, τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ Κωλέττη, οἱ δὲ διὰ τὴν ἄκραν ἀφοσίωσίν του πρὸς τὸν Κυβερνήτην. Ἐθεώρει ὅτι αἱ ὑπὲρ τῆς πατρίδος θυσίαι εἶναι καθῆκον ἀπαραίτητον ἐπιβαλλόμενον εἰς πάντα ἄνθρωπον. «Οὐδέποτε κατεδέχθη νὰ ζητήσῃ ἀμοιβὴν τινὰ ἢ ἀποζημίωσιν διὰ »τὰς ὑπὲρ τῆς πατρίδος θυσίας ἢ ὑπηρεσίας, παρέχων οὕτω λαμπρὸν καὶ »ἀξιωματικὸν παράδειγμα φιλοπατρίας εἰς ἐκείνους οἵτινες ἀντὶ νὰ προ»σενέγκωσι τὸν ὀβολὸν των οἰκειοθελῶς ἐπεκάθητο ὡς βδέλλαι ἐπὶ τοῦ »σώματος τῆς πατρίδος ἀπορροφῶντες τὸ ὀλίγον ἐναπολειφθὲν αἷμα ἀντὶ ἐλαχίστων ἢ ἀνυπάρχτων θυσιῶν» ².

* *

Εἰς τὸν ἰδιωτικὸν του βίον ἦτο εὐσεβὴς περὶ τὰ θεῖα, ἐλεήμων πρὸς τοὺς πτωχοὺς, εὐπροσήγορος καὶ φιλόφρων πρὸς πάντας. Ὁ οἶκός του ἦτο τὸ κοινὸν ἐντευκτήριον τῆς καλῆς τάξεως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἔνθα συνηθοῦντο τὰ ἐπίλεκτα μέλη τῆς τότε κοινωνίας. Ἐνεμιγνύετο δὲ ὁ Γ. Σταύρου εἰς πᾶσαν φιланθρωπικὴν κίνησιν. Ἡ σημερινὴ εὐημερία τοῦ ὄρφανοτροφείου Χατζῆ Κώστα κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται εἰς αὐτόν, διατελέσαντα πρόεδρον ἀπὸ τῆς συστάσεώς του μέχρι τοῦ θανάτου του.

¹) Μ. Ρενιέρη Λόγος ἐπικήδειος εἰς νεκροταφεῖον Ἀθηνῶν, σελὶς 18.

²) Ἐπικήδειος Ἀρχιμανδρίτου Σ. Κολιάτσου.